

درس هفتم

- دولت انگلستان برای دستیابی به اهداف خود، کودتای سیاه را توسط آبرون ساید و به کمک سیدضیاءالدین طباطبایی به اجرا درآورد.
- رضاخان برای رسیدن به قدرت، ابتدا پیشنهاد کرد به جای حکومت سلطنتی، نظام جمهوری برقرار شود.
- چگونگی به سلطنت رسیدن رضاخان:
ماده واحده‌ای به صورت طرح در مجلس شورای ملی مطرح شد که در آن، خلع قاجاریه از سلطنت و سپردن حکومت موقت به رضاخان خواسته شده بود.
- در این ماده واحده، پیش‌بینی شده بود که پس از خلع قاجاریه، مجلس مؤسسان برای تغییر چند ماده از قانون اساسی تشکیل خواهد شد و تکلیف قطعی سلطنت را تعیین خواهد کرد.
- سرانجام انتخابات مجلس مؤسسان برگزار گردید. مجلس مؤسسان با نطق رضاخان افتتاح گشت و پس از شش روز بحث و گفت‌وگو، رضاخان را به پادشاهی ایران انتخاب و سلطنت را در خانواده او موروثی اعلام کرد.
- **استعمار نو:** آغاز سلطنت پهلوی، که هم‌زمان با آن، دوره نوینی از غارت ایران به دست بیگانگان آغاز می‌شود که به «استعمار نو» شهرت دارد.
- اقدامات رضاشاه پس از رسیدن به سلطنت:
  - ۱- بازگشت به حکومت استبدادی
  - ۲- ایجاد ارتش منظم
  - ۳- احداث خط آهن سراسری
  - ۴- اسکان عشایر
  - ۵- یک شکل کردن لباس‌ها و کشف حجاب
- کارکردهای ارتش منظم ایران برای انگلستان:
  - ۱- تمرکز قدرت سیاسی در کشور
  - ۲- سرکوب قیام‌های مردمی
  - ۳- تأمین‌کننده اهداف نظامی انگلستان در مواقع ضروری
- راه‌آهنی که رضاشاه تأسیس کرد بندر ترکمن را به بندر شاهپور متصل می‌کرد. همین راه به مهم‌ترین مسیر ارتباطی متفقین در جنگ جهانی دوم تبدیل شد.
- هدف رضاشاه از اسکان اجباری عشایر، مهار کردن نیروی رزمی عشایر بود.
- نتیجه اسکان اجباری عشایر کاهش رونق دامداری کشور و نیازمندی در زمینه دام به بیگانه بود.
- اقدامات فرهنگی رضاشاه:

رضاشاه که تصور می‌کرد مهم‌ترین راه پیشرفت و توسعه کشور تقلید از غرب و اشاعه فرهنگ غربی است، پس از مسافرت به ترکیه و آشنایی با آتاتورک، رئیس‌جمهور آن کشور، به تقلید از او به مبارزه با همه سنت‌های اسلامی پرداخت. او در این راه حتی مأموران مخصوص در کوچه و خیابان شهر گماشت که وظیفه داشتند به زور چادر را از سر زنان بکشند.

- دلایل تبعید و قتل مدرس توسط رضاخان:

۱- وجود مدرس در تهران خطری جدی برای ادامه حکومت رضاشاه به حساب می‌آمد.

۲- رضاشاه می‌دانست که نمی‌تواند مدرس را مانند دیگر مخالفان، بدون توجه به عکس‌العمل مردم به راحتی از بین ببرد.

- هم‌زمان با آغاز سلطنت رضاشاه، انگلیسی‌ها تصمیم گرفتند با تقویت کشور آلمان که گرفتار مشکلات پس از جنگ جهانی اول بود، کمی از مشکلات اقتصادی آلمان بکاهند و با این همکاری، مانع از افتادن آلمانی‌ها به دام کمونیسم شوند.
- از نظر انگلیسی‌ها، در آن شرایط، بهترین راه کمک به آلمان این بود که انگلیسی‌ها به رؤسای کشورهای تحت سلطه خویش دستور دهند تا امکان فعالیت‌های تجاری و صنعتی آلمان را در این کشورها فراهم سازند؛ به همین دلیل، رضاشاه درهای کشور ایران را به روی سرمایه‌های آلمانی گشود.